

Predkladacia správa

Program stability SR na roky 2024 až 2027 prezentuje vývoj fiškálnej pozície a predpokladaný vývoj ekonomiky v strednodobom horizonte. Predkladá sa Európskej komisii v rámci európskeho semestra, ktorého cieľom je lepšia koordinácia rozpočtovej politiky a štrukturálnych politík, zohľadňujúc pravidlá Paktu stability a rastu a stratégie Európa 2020. Pre roky 2025 až 2027 prezentuje fiškálne ciele SR, ktoré sa považujú za národný strednodobý rozpočtový rámec pre účely európskeho dohľadu a domácu verejnú diskusiu.

Program stability Slovenska počíta v najbližších rokoch s priemerným rastom ekonomiky mierne nad 2 %, približne na úrovni svojho strednodobého potenciálu. V roku 2024 dosiahne reálny rast ekonomiky 2 %, čo bude podporované ustupujúcou infláciou a oživením nákupnej sily obyvateľov. Silný rast reálnych miezd povedie k zvýšeniu spotreby domácností, ktorá bude hnacou silou obnovy domáceho dopytu. Pokles čerpania fondov EÚ, z dôvodu ukončenia III. programového obdobia, bude nahradený silnejšou realizáciou projektov Plánu obnovy a odolnosti. Zahraničný obchod sa odrazí od dna a nálada vo svetovej ekonomike sa pomaly zlepší, čo zrýchli slovenský export. Slovenskú ekonomiku budú posúvať vpred od roku 2026 aj vyššie exportné kapacity automobilového priemyslu. Reálny rast sa teda v roku 2025 ešte zrýchli na očakávaných 3,1 % vďaka kulminácií prílivu fondov z Plánu obnovy a odolnosti do ekonomiky. V ďalších rokoch sa rast zmierni na priemerných 2 %. Inflácia v budúcom roku ešte mierne narastie no následne by mala klesnúť bližšie k svojmu cieľu 2 %. Trh práce bude na celom horizonte prognózy obmedzovať nedostatok pracovnej sily. Riziká prognózy sú najmä na negatívnej strane, keďže ruská invázia pretrváva, čo môže opäť rozkolísať ceny energií a potravín.

Schodok hospodárenia verejnej správy sa po pandemickej kríze, energetickej kríze a prijatí viacerých trvalých opatrení v roku 2024 nachádza na úrovni takmer 6 % HDP. Po tom, čo sa v minulom roku naplno prejavil inflačný šok aj na výdavkoch, deficit vzrástol medziročne z 1,7 % v 2022 na 4,9 % HDP v 2023. Výdavková strana narástla najmä pod vplyvom opatrení, ktoré mali za cieľ chrániť domácnosti a firmy pred výrazným nárastom cien energií. Rast výdavkov potiahli aj viaceré trvalé opatrenia. Napríklad dvojité valorizácie miezd zamestnancov verejnej správy, navýšenie dôchodkov, výdavky na podporu rodinnej politiky, či skokový rast miezd v zdravotníctve. Aj v tomto roku rastú príjmy pomalším tempom v porovnaní s výdavkami. Slabší rast príjmov aj po zohľadnení konsolidačného balíka spôsobuje najmä pomalší rast DPH, spotrebných daní ako aj pokles dočasných príjmov zo zdanenia nadziskov. Naopak, výdavky sú ťahané silným rastom nákladov na obranu, zdravotníctvo, sociálnymi výdavkami a tiež výdavkami na obsluhu štátneho dlhu. Deficit by sa však mal udržať v súlade s plánom rozpočtu pod 6 % HDP, pričom tento vývoj je aj v súlade s odporúčaním Európskej komisie na rok 2024.

V kontexte záväzku programového vyhlásenia vlády stabilizovať nepriaznivý trend vývoja dlhu sa v Programe stability zachováva plán znižovania deficitu hospodárenia približne o 1 % HDP ročne. Plánovaný postupný pokles schodku pod 3 % HDP do konca volebného obdobia zabezpečí vystúpenie z očakávanej procedúry nadmerného deficitu. Zároveň sa tak stabilizuje vývoj dlhu, ktorý by v opačnom prípade mal naďalej rásť až k 70 % HDP. V rozpočte sú na budúci rok už zahrnuté viaceré konsolidačné opatrenia, ako napríklad stiahnutie opatrení na zmiernenie rastu cien energií, či plánované tlmenie rastu miezd verejných zamestnancov. Vláda tiež ohlásila zámer zaviesť novú daň zo sladených nápojov a výraznejšie zdanenie tabakových výrobkov. Na základe súčasných predpokladov je na pokles deficitu pod 3 % HDP potrebné prijať do konca volebného obdobia úspory v celkovom objeme 2,6 % HDP, teda 3,9 mld. eur. Navrhované ciele sú v súlade aj s reformovanými európskymi fiškálnymi pravidlami, ktoré stanovujú limit na rast tzv. čistých výdavkov.